

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

JUL 8 1939
LIBRARY

TIDSSKRIFT SYGEPLEJE

UDGIVET AF DANSK SYGEPLEJERAAD

39. Aargang

Den 21. Juni 1939

Nummer 25

Insulinshookbehandlingen. Af Afdelingslæge Jørgen Ravn.

Hvor skal jeg holde Sommerferie i Aar? Af Sygeplejerske Mette Jensen, Skive.

Har De vanskelige Fødder? og maaske svært ved at faa det Fodtøj, der kan give Dem en let Gang og den rette Hvile for Fødderne. De skulde prøve vore »Sundheds-Sko«, de er lavede efter videnskabelige Beregninger og er ligefrem vidunderlige. Mange af vore Kunder bruger til Stadighed disse Sko og kan slet ikke tænke sig at anvende nogen anden Sko. Har De ikke Lyst til at prøve? Sygeplejersker 10 pCt.

N. F. SKOV SKOTØJSMAGASIN, Østerbrogade 50 (Hjørnet af Willemoesgade).

Telefon: 10535. Grundlagt 1880.

TUBORG MINERALVANDE

fremstillet under de bedste hygiejniske Forhold.

Kalkfrit og steriliseret.
Læskende og velsmagende.

TIDSSKRIFT FOR SYGEPLEJE

Ansvarshavende Redaktør: **JULIE KALL.**

Adresse: Fensmarkgade 1, Kbh. N. Telef.: Cent. 1676 (Kl. 9½-5, Lørdag 9½-1).

Privat: Søborg 23 35.

Redaktionskomité: Anna Egebjerg, Elisabeth Larsen, Inger Hielm Schmidt og Else Margrethe Hornemann.

Tidsskrift for Sygepleje udkommer hver Onsdag og tilstilles som Medlemsblad samtlige Medlemmer af »Dansk Sygeplejerskab«.

Abonnement for Ikke-Medlemmer (Kr. 8.00 her i Landet — Kr. 12.00 i Udlandet) tegnes paa D. S. R.s Kassererkontor, Fensmarkgade 1, Kbh. N., samt hos Postvæsenet.

ASSURANCE-COMPAGNIET
BALTICA
Bredgade 42 - Cent. 4058
Afdelingskontorer overalt i Danmark

- der har jeg
forsikret

Modehuset Sygeplejersker Rabat
Lev. til Varelotteriet.
Telefon Byen 3318

Købmagergade 62-64 (Hj. af Kultorvet)

Omsyning og Modernisering af ældre Hatter
udføres fikst og billigt

Fikse Copier af originale Parisermodeller.

Ønskelio

Møbler og Gulvtæpper er særprægede og i Kvalitet, vi aabner Dem gerne en Konto. Sygeplejersker sædv. Rabat. **Nørrevold 18**

THE

Alle udvalgte Sorter
i The og Kaffe føres.

Spec.: Hjemmebagte Smaakager

Nanna Boserup's Thehandel

Hovedvagtsgade 4,
Telefon Central 81 47

D. A. Paludan
OPTIK

Clemensbro
Aarhus TH. 944

Husassistenternes Fagskole

Halvaarlige Kursus for Begyndere og Barnepleje. 3 Maaneders Kursus for Viderekommende. Aftenkursus i daglig og finere Madlavning. Program sendes. Lokaler m. Servering. Daglig Frokost og Middag. Tilbud gives paa Selskaber.

Vi giver stadig 10 % Rabat til Sygeplejersker,
og aabner, efter nærmere Aftale, gerne en Konto.

WESTERBY

Vesterbrogade 12-14

TIDSSKRIFT FOR SYGEPLEJE

UDGIVET AF DANSK SYGEPLEJERÅD

39. Aargang

• 21. Juni 1939

• Nummer 25

Insulinshockbehandlingen.

Foredrag holdt for Plejepersonalet paa Sindssygehospitalet i
Nykøbing Sj. den 6. Februar 1939.

Af Afdelingslæge Jørgen Ravn.

Insulinet blev opdaget i 1922 af de to Canadiere *Banting* og *Best*, og som De alle ved, blev det benyttet i Behandlingen af Sukkersygen, Diabetes mellitus, der skyldes en Mangel af Hormonet Insulin, der produceres i de *Langerhans'ske* Øer, særlige Celleformationer i Bugspytkirtlen, deraf Navnet, idet Ø paa Latin hedder Insula. Insulinet virker regulerende paa Sukkerstofskiftet, og findes det ikke, eller findes det i for ringe Mængde, oversvømmes Organismen med Sukker, og der fremkommer en Række sygelige Symptomer, der til sidst kan føre til Døden. Paa den anden Side synker Organismens Sukkerindhold ved Indgift af Insulin i den normale Organisme, hvilket man kan konstatere ved at undersøge Sukkerindholdet i Blodet, det saakaldte Blodsukker.

Den første Virkning, man sporer i en ikke-diabetisk Organisme ved Insulinindsprøjtning, er Sultfølelse, idet det lave Blodsukker, der følger efter Indsprøjtningen, ad reflektorisk Vej udløser en Sultfornemmelse. Dette Forhold har man mange Aar benyttet sig af i den interne Medicin for at fede appetitløse Patienter, idet man giver en lille Dosis Insulin $\frac{1}{2}$ Time før et Maaltid for at fremkalde den manglende Sultfornemmelse. I flere Aar har man paa lignende Maade brugt Insulinet rundt om paa flere Sindssygehospitaler efter samme Princip for at faa spisevægrende Patienter til at spise selv, hvilket i mange Tilfælde lykkes. I noget større Dosis har Insulinet været brugt som Beroligelsesmiddel allerede i 1929 af *Steck* og flere andre, f. Eks. ved de svære Urotilstande, der kan ses ved Delirium tremens.

Den norske Nernelæge *Torp* har for nogle Aar siden beskrevet Insulincomaens, Insulinbevidstløshedstilstandens, beroligende og delvis helbredende Indflydelse hos en schizofren Diabetiker, der af en Fejltagelse fik en alt for stor Insulindosis. Dr. *Torp* var dog ikke i Stand til at udnytte denne Opdagelse.

Insulinbehandlingen af Schizofreni, som vi kender den nu, fik en anden Fader, nemlig Wieneren *Manfred Sakel*.

Sakel og andre med ham brugte Insulinet i store Doser ved Morfin-afvænningen og iagttog den før omtalte beroligende Indflydelse paa de svære Urotilstande, der kan ses under Afvænningen i den saakaldte Abstinensperiode. *Sakel* gik derpaa over til at behandle svære Urotilstande ved andre Psykoser med Insulin i store Doser og kom herigennem frem til Insulinshocktherapien, som han offentliggjorde i en lille Bog i 1935.

Først stillede man sig noget køligt over for Behandlingen, hvis teoretiske Grundlag er meget svævende, men efterhaanden er den gaaet sin Sejrs gang Verden over, og ogsaa her i Norden, som i medicinsk Henseende altid er meget konservativ og afventende, er Modstanden nu brudt, og jeg personlig tror, at vi staar over for en ny Æra i Psykiatriens Historie, der maaske kan sidestilles med den Revolution, der skete inden for Kirurgien, da *Lister* for ca. 70 Aar siden indførte den antiseptiske Saarbehandling.

Vi har i Insulinshockbehandlingen faaet en virkelig Therapi, en virkelig Behandling af vore Patienter. Vi behøver ikke længere at overlade til Naturen at søge at helbrede de schizophrene Patienter, hvorved kun 5—10% kom sig af sig selv, som man siger. Nu kan vi hjælpe Naturen og opnaa en langt større Helbredelsesprocent.

Omtrent samtidig med Insulinbehandlingen opstod Cardiazolshockbehandlingen, der er indført af Ungareren *v. Meduna*. Man har ogsaa ved denne Behandlingsmetode set forbavsende Resultater. Behandlingen bestaar i Indsprøjtning af Cardiazol i en Blodaare, hvorved man fremkalder et Krampeanfald. Efter flere eller færre Anfald kan man se Helbredelse og Bedringer af Sindssygdommen. Man bruger nu disse Behandlinger hver for sig eller kombineret, som jeg senere skal vende tilbage til.

Hvor stor Helbredelsesprocenten er ved Insulinbehandlingen, er ikke helt let at sige med Sikkerhed, idet Sygdommens Varighed spiller en overordentlig stor Rolle. *Sakel* og flere andre mener, at ved friske Tilfælde af Schizofreni, d. v. s. Tilfælde af ikke over $\frac{1}{2}$ Aars Sygdomsvarighed, er Helbredelsesprocenten oppe paa 70—80%; dette er imidlertid sikkert alt for optimistisk. Andre Forfattere mener, at ca. 50% af de friske Tilfælde kommer sig, og 20—30% af de ældre kommer sig eller bedres væsentlig. Ved Bedømmelsen af Helbredelsesprocenten maa man ogsaa erindre, at nogle atter bliver daarligere, Helbredelsen holder ikke, saaledes at en vis Observationstid ofte er nødvendig.

Man skelner i Resultaterne af Behandlingen mellem forskellige Stadier. Patienterne kan blive fuldstændig raske, saa raske, at end ikke deres nærmeste Paarørende kan mærke nogen Forskel paa dem, fra før de blev syge. Hos andre kommer der kun delvis Helbredelse,

delvis Remission, Patienterne bedres saa meget, at de kan udskrives og maaske delvis genoptage deres Arbejde eller leve ude ved Hjælp af Invaliderente, d. v. s. en social Helbredelse, eller Patienterne kan blive saa meget bedre, at de fra urolige, daarlige Afdelinger kan flyttes til bedre Afdelinger, evt. udskrives i Familiepleje, d. v. s. at man kan skaffe dem en mere taalelig Tilværelse end den at ligge ubeskæftiget, raabende, skrigende i en Seng paa en urolig Afdeling.

Insulinbehandlingen kan være farlig, ja, 1—2% af de behandlede dør, men denne Dødelighed afholder os ikke fra Behandlingen, lige saa lidt som en Kirurg holder op med en bestemt Operation, fordi Dødeligheden er 1—2%, tværtimod — det vilde han regne for at være en relativ ufarlig Operation. Da der er en vis Fare ved Behandlingen, forlanger man derfor altid de Paarørendes skriftlige Tilladelse.

Man søger at finde saa friske Tilfælde som muligt, men da de gamle Tilfælde som omtalt ogsaa kan paavirkes gunstigt, tager man altid en eller to gamle Tilfælde med i en Behandlingsserie.

Man kan dels have Patienterne liggende paa en særlig Afdeling, hvor de er hele Tiden, og hvor man ogsaa samler de Patienter, der faar Cardiazol, saaledes som det f. Eks. er indrettet paa Sindssygehospitalet i Augustenborg, eller man kan gøre, som vi har gjort: indrettet en Insulinstation, hvor Patienterne kommer hen om Morgen og efter endt Behandling gaar tilbage til deres Afdeling. Den schweiziske Psykiater Müller i Münsingen, der har behandlet et meget stort Antal Tilfælde, er nu gaaet over til Insulinstation, der frembyder den Fordel, at man lettere kan anbringe Patienterne i det for dem egnede Milieu, og Patienter, der er ved at blive bedre, skal ikke om Eftermiddagen se paa de daarlige Patienter, men kan flyttes netop til den Afdeling, der er passende for dem.

Inden Patienterne tages i Behandling, undersøges de meget grundigt. Man laver en grundig psykisk Status og undersøger ogsaa deres legemlige Tilstand for at se, om de kan taale Behandlingen. Tandlægen undersøger Tænderne, Tonsiller undersøges, og hvor man har Mistanke om en kronisk Infektion, fjerner man de inficerede Tænder eller Tonsiller, idet en kronisk Infektion kan virke kompromitterende paa Resultaterne. Patienternes Hjerter undersøges med en Elektrokardiograf, d. v. s. at de elektriske Strømme i Hjertet undersøges, saaledes at man kan danne sig et Billede af Hjertemuskulaturens Forhold. Man maaler Temperaturen og undersøger Pulsen i længere Tid i Forvejen. Man undersøger Urin, Blodsukker, Blodtryk, Hæmoglobin, Blodsænkningen, Blodbilleder og Spinalvædske, i det hele en meget grundig, somatisk Undersøgelse.

Patienterne skal møde fastende om Morgen paa Insulinstationen Kl. 7 medbringende deres Rapportbog, hvor Afdelingen har noteret op, hvad der er sket af Interesse, siden Patienten den foregaaende

Dag forlod Insulinstationen. Patienten lægges i Seng og sprøjtes med Insulin efter den Dosis, Lægerne Dagen i Forvejen har bestemt. Naar der er gaaet en vis Tid, noget varierende af Længde, begynder Patienterne at svede, føle Sult og bliver mere og mere døsig, indtil de til sidst falder i Søvn, hvoraf de dog kan vækkes, men efter nogen Tids Forløb glider de over i Soportilstanden, hvor det kniber med at kunne vække Pt., men hvor det dog kan gøres. Næste Fase er Præcoma, hvor Pt. ikke kan vækkes, hvor der ofte er stærk Sved, meget lav Legemstemperatur, svære Urotilstande, Spytsekretion, hvor Pt. tilsyneladende kun kan vækkes ved meget stærkt Irritament, men hvor man ikke kan opnaa Kontakt med Pt. Der kan opstaa spontane Krampeanfald, Spasmer af forskellig Art og forskellige neurologiske Symptomer, til sidst kommer Comaen, selve Bevidstløsheden, det dybe Shock, hvor Blinke- og Corneareflekserne og i det hele alle Reflekser er ophævet.

Giver man nu ikke Sukker, fortsætter Comaen over i Døden, og der kan som nævnt komme Tilfælde, hvor man ikke kan vække Patienterne igen trods Glukose, og hvor de dør trods alle mulige Stimulantia.

I det sidste Aar er man imidlertid flere Steder kommet ind paa ikke at lade Patienterne komme stort længere end til Præcoma, og da er Komplikationerne sjældne. Man giver saa i en Del Tilfælde desuden to Gange om Ugen Cardiazol, hvorved man fremkalder Krampeanfald, men Pt. mærker intet, og der kommer ikke den Angst, som ofte er meget generende ved almindelig Cardiazolbehandling, desuden kan man nøjes med en ret ringe Dosis Cardiazol. Det er den saakaldte Summationsterapi.

Præcomaen kommer oftest Kl. 9 $\frac{1}{2}$ —10, naar Patienterne har faaet deres Indsprøjtning Kl. 7. Kl. ca. 10 $\frac{1}{2}$ —11 afbryder man, idet man nedfører en Næsesonde, suger med en Sprøjte, naar man mener, man er i Ventriklen, og prøver, om den Vædske, man har faaet op, reagerer surt, man er saa i Ventriklen. Man nedhælder derpaa gennem Sonden en Sukkeropløsning, hvorpaa Patienterne almindeligvis vaagner inden for en halv Times Forløb. Er de ikke vaagnet efter en halv Times Forløb, injicerer man en Sukkeropløsning i en Blodaare, hvorpaa Patienterne oftest vaagner meget hurtigt. Naar de er vaagnet, faar de sødet The og Smørrebrød, bliver vasket, ligger lidt og hviler sig, og til sædvanlig Tid indtager de deres Middag, hvorefter Patienterne kommer tilbage til deres Afdeling.

Man plejer at behandle hver Hverdag, idet Søndagen er Hviledag baade for Patienten og Personalet. Man fortsætter Behandlingerne, til der er kommet Helbredelse eller væsentlig Bedring, og kommer der ikke nogen Virkning af Kuren, stopper man ikke, før Patienterne har været behandlet i 3 Maaneder.

Under selve Behandlingerne paa Insulinstationen skal der være

den størst mulige Ro, hvorfor vi holder Insulinstationen helt afspærret fra Omverdenen under Behandlingen og ikke tillader nysgerrige Besøg.

Patienter, der insulinbehandles, skal altid sove paa en Vagtafdeling — og det følgende vil jeg bede Dem indprente Dem meget nøje, da Deres Indsats vil bestaa deri, og De ude paa Afdelingerne kan yde meget til, at Behandlingen faar et godt Forløb; selv en lille Uopmærksomhed eller Ubetænksomhed kan faa skæbnesvangre Følger.

En Patient, der insulinbehandles, er meget følsom i sin psykiske Tilstand og skal behandles med Varsomhed i alle Forhold. Denne Følsomhed benytter Lægen sig af i den Psykoterapi, der altid maa følge jævnsides med Insulinbehandlingen. Det er meget vigtigt, at Patienterne beskæftiges, særlig da Patienterne ofte under Kuren bliver lettere tilgængelige, og en energisk Arbejdsterapi maa gennemføres med en aldrig svigtende Taalmodighed fra Personalets Side.

Mens Kuren staar paa, maa Patienterne kun faa enkelte Besøg, ganske som nyopererede Patienter ikke overrendes af besøgende fra nær og fjern. De Paarørende maa aldrig give Patienterne noget spiseligt, hvilket Personalet nøje maa overvaage. Patienterne har en stærk Sukkerhunger under Behandlingerne og kan let overfylde sig med f. Eks. Chocolate, hvorved deres Sukkerdepoter fyldes for meget, saa man maa op paa formidable Insulindoser for at faa Patienterne i Præcoma.

Patienterne skal hele Tiden overvaages, og de skal derfor være paa en Vagtafdeling, og Personalet paa Arbejdshold eller Værksteder, Systue, Vævestue maa hele Tiden have Opmærksomheden henvendt paa disse Patienter. Denne Opmærksomhed er meget nødvendig, idet der kan optræde det, man kalder Eftershock.

Efter at Patienterne er vaagnet, har faaet rigeligt Sukker, faaet Mad og er kommet tilbage til Afdelingen, kan der komme forskellige Tilfælde. Patienterne kan føle sig trætte, der kommer Svaghed i Benene, Patienterne gaber, føler Sult og sveder mere eller mindre. Man giver dem straks Sukkervand at drikke, hvis noget saadant sker, f. Eks. 4 toppende Spiseskefulde Sukker i en Kop Vand, evt. med et Par Draaber Citronsalt i for at hjælpe paa den meget søde Smag. Hjælper dette ikke i Løbet af et Kvarters Tid, tilkaldes den vagthavende Læge straks. Man kan ogsaa se, at Patienterne pludselig begynder at svede, og man giver saa ogsaa Sukker. Denne Tilstand er ganske ufarlig, men bliver Patienterne mere apatiske, falder i Søvn, og de derpaa ikke reagerer paa Tiltale, eller ved at man rusker i dem, tilkaldes den vagthavende Læge, idet Patienten altsaa er blevet bevidstløs, har faaet et Eftershock.

I det hele vil jeg lægge Dem meget stærkt paa Sinde at tilkalde Lægen i alle Tilfælde, hvor De er i Tvivl, hellere 10 Tilkaldelser for

meget end en for lidt, thi griber man ikke hurtigt ind, naar Patienten har faaet et Eftershock, dør Patienten.

Om Natten tilses Patienten hyppigt, og alt mistænkeligt bemærkes, saasom Trækninger, stærkt snorkende Respiration, Sved, daarlig Puls etc. Nu maa De heller ikke paa den anden Side hele Tiden vække Patienten for at tage Puls f. Eks., men mener De, at der er noget galt, tilkaldes Lægen, og viser det sig, at Patienten er bevidstløs, tilkaldes Lægen hurtigst muligt, og man afventer ikke, at Natoversygeplejersken kan naa at komme til Stede først, thi med vore Afstande kan der saa meget let opstaa farlige Tilstande. Natoversygeplejersken underrettes om, at Lægen er tilkaldt.

Der kan ogsaa komme voldsomme Opkastninger eller Krampeanfald, og i begge Tilfælde tilkaldes selvfølgelig Lægen straks.

Nu skal De heller ikke blive forskrækkede og tro, at Eftershock er noget, man tit kommer ud for. Naar man ikke behandler Patienterne med de dybe Shock, er Eftershock relativt sjældne, men de kan komme, og De skal tænke paa, at de kan komme. Har Patienten været i dybt Shoek trods alt om Formiddagen, vil det staa i Rapportbogen, som Patienten har med fra Insulinstationen, og saa skal Opmærksomheden for Patienten øges.

Patienter, der faar Insulin, maa ikke faa Sovemidler, kun i sjældne Tilfælde Scopolamin og aldrig p. n.-Medicin. Giver man Sovemidler, kan man risikere at faa tilsløret et Eftershock, og det kan blive svært paa Insulinstationen af faa Krampeanfald hos de Patienter, der behandles med Summationstherapi.

Vi vil haabe, at vi maa faa et godt Samarbejde mellem Afdelingerne og Insulinstationen, saaledes at vi kan faa lige saa gode Resultater som andre Steder til Gavn for vore Patienter, og saaledes at vi kan opfylde de Forhaabninger, som baade de Paarørende og Staten venter af os.

Skolesundhedsplejersker.

I Januar 1939 udsendtes 2. Del af Hygiejnekommisionens Betænkning. Denne, der er delt i 2 Kapitler, omfatter Betænkning om Skolelæger og Skoletandlæger. Da Spørgsmaalet om det forøgede Skolelægetilsyn selvfølgelig ogsaa maa komme til at berøre Skolesundhedsplejerskens Arbejde, gengiver vi nedenstaaende Uddrag af Kommissionens Betænkning.

§ 1.

Stk. 1. Ved enhver Statsskole og kommunal Skole skal der ved en Skolelæge føres Kontrol med Sundhedstilstanden i Skolen og fore-

tages regelmæssige Undersøgelser af Skolebørnene, Lærerne og det øvrige ved Skolen ansatte Personale efter Regler, der nærmere fastsættes af Undervisningsministeren efter Forhandling med Sundhedsstyrelsen. Intet skolesøgende Barn kan forlanges undtaget fra Skolelægens Undersøgelse, medmindre den paagældende ved hvert Skoleaars Begyndelse møder med Attest fra en praktiserende Læge om at være under et Tilsyn af denne af mindst samme Omfang som det Skolelægen paahvilende. Udeblivelse fra Skolelægens Undersøgelse betragtes som Skoleforsømmelse.

Stk. 2. Skolelægen fører ogsaa Tilsyn med private Skoler — Fri-skoler, private Eksamensskoler og private Efterskoler — i sit Distrikt, for saa vidt de private Skoler ikke godtgør, at der allerede føres betryggende Tilsyn med Skolerne og Børnene efter samme Regler som for de offentlige Skoler.

Stk. 3. For hjemmeunderviste Børns Vedkommende kan Forældrene forlange, at de undersøges af Skolelægen, naar de møder paa den kommunale Skole i Skoledistriktet til forud opgivet Tid.

Stk. 4. Skolelægen har Adgang til alle Skoler af den ovenfor angivne Art og kan forlange sig alle Lokalteter, der benyttes af Eleverne, forevist.

§ 2.

Stk. 1. For hver Skolelæge kan der ansættes en Skolesundhedsplejerske.

Stk. 2. Hvor en saadan ikke ansættes, men der i Kommunen findes Sundhedsplejerske i Henhold til Lov Nr. 85 af 31. Marts 1937, bistaar denne, hvor Forholdet ikke ordnes paa anden Maade, Skolelægen i det Omfang, hvori hendes Arbejde med Spædbørnstilsynet tillader det, og er behjælpelig ved Udfyldningen af det i § 3, Stk. 2, omhandlede Spørgeskema.

§ 3.

Stk. 1. Den første Undersøgelse af Børnene skal finde Sted i Løbet af det første Halvaar efter Børnenes Indskrivning i Skolen. Senere Undersøgelser foretages i det Omfang, som bestemmes ved det i § 9, Stk. 4, omhandlede Reglement.

Stk. 2. Til Støtte for Skolelægens Undersøgelse af de nyindskrevne Børn skal Forældrene enten selv eller gennem deres Læge udfylde et Spørgeskema til Oplysning om Sygdomme, som Barnet maatte have gennemgaaet inden dets Indskrivning i Skolen, samt om saadanne andre Forhold, som skønnes at være af Betydning for Bedømmelsen af Barnets Sundhedstilstand. Forældrene skal derhos anmodes om at være til Stede ved Undersøgelsen.

Stk. 3. Udfyldes det i Stk. 2 nævnte Spørgeskema af Lægen, afholdes den dermed forbundne Udgift, for saa vidt angaar Børn af nydende Medlemmer af Sygekasser, af vedkommende Sygekasse, for

saa vidt angaar andre Børn, hvis Forældre er ubemidlede, af Kommunen.

Kaalund-Jørgensen: »hvis Forældre er ubemidlede« udgaar.

§ 4.

Maaling og Vejning af Børnene skal finde Sted mindst 1 Gang aarlig. Kommunalbestyrelsen drager Omsorg for, at der findes Maale- og Vejeapparater til Brug for Kommunens Skoler.

§ 5.

For hvert skolesøgende Barn skal der føres et Helbredskort, hvorpaa Skolelægens Iagttagelser og Resultater af Maaling og Vejning af Barnet indføres.

§ 6.

Egentlig Lægebehandling er Skolelægen uvedkommende. Trænger et Barn til Lægebehandling, henvises det til en praktiserende Læge.

§ 7.

Ingen kan ansættes som Skolelæge, der ikke har gennemgaaet et af Undervisningsministeriet indrettet Kursus i Skolehygiejne.

§ 8.

Stk. 1. Skolelægen staar udenfor København under Tilsyn af Amtslægen, i København under Tilsyn af Stadslægen.

Stk. 2. Skolelægens Forhold til Embedslægen, herunder med Hensyn til Kontrollen med de hygiejniske Forhold i Skolerne og Foranstaltninger til Bekæmpelse af epidemiske Sygdomme, fastsættes af Sundhedsstyrelsen efter Forhandling med Undervisningsministeriet.

§ 9.

Stk. 1. I Købstadkommunerne antager Kommunalbestyrelsen en eller flere Skolelæger og træffer Foranstaltninger til Ordningen af Skolelægetilsynet ved Kommunens Skolevæsen, for saa vidt Kommunen ikke ved Overenskomst med Amtsraadet har sluttet sig til en af dette truffet Fællesordning.

Stk. 2. For Landkommunerne træffer Amtsraadet en Fællesordning af Amtets Skolelægetilsyn og ansætter det fornødne Antal Skolelæger. En saadan Ordning omfatter samtlige Landkommuner i Amtet, dog at Undervisningsministeriet under særlige Omstændigheder kan tillade, at en Kommune har sin særlige Skolelægeordning. Kommunalbestyrelsen drager Omsorg for den nærmere Gennemførelse indenfor hver Kommune af den af Amtsraadet fastsatte Ordning vedrørende Skolelægetilsynet.

Stk. 3. Det skal tilstræbes, at der tillægges Skolelægen et saa stort Arbejdsomraade, at han kan stille hele sin Arbejdskraft til Raadighed

for det skolehygiejniske Arbejde, dog at han skal have Ret til daglig Konsultationspraksis og Konsiliaerpraksis. Hvor Forholdene tillader det, og Sundhedsstyrelsen billiger det, bør Kredslægen efter Ansøgning beskikkes til tillige at være Skolelæge under Forudsætning af, at han da ikke driver anden privat Praksis end ovenfor angivet.

Stk. 4. Ordningen af Skolelægetilsynet indenfor en Kommune eller et Amt — herunder Honoraret til Skolelægen — skal godkendes af Undervisningsministeriet, der efter indhentet Erklæring fra Sundhedsstyrelsen stadfæster et Reglement for Skolelægetilsynet i Kommunen (Amtet). Antagelse af Skolelæger skal godkendes af Sundhedsstyrelsen.

Åxel Sørensen og Kaalund-Jørgensen: Til Stk. 3 føjes: »Kredslægen er pligtig at modtage Beskikkelse som Skolelæge«.

K. A. Kristensen: Stk. 3 udgaar.

§ 10.

Stk. 1. Til Skolelæge- og Skolesundhedsplejerskeinstitutionen ydes der et Statstilskud af 75 pCt. af Udgiften.

Stk. 2. Til den i § 9, Stk. 2, omhandlede Fællesordning yder tillige Amdtsraadet et Tilskud af 10 pCt. af Udgiften, medens Resten af Udgiften fordeles mellem Kommunerne efter deres Børnetal.

Stk. 3. Statens og Amdtsraadenes Tilskud efter Stk. 1 og 2 kan ikke beregnes i Forhold til et højere Beløb end 2 Kr. 50 Øre pr. Barn; hvis der ikke er ansat en særlig Skolesundhedsplejerske dog kun 2 Kr. pr. Barn.

Stk. 4. Der tillægges Amdtslægerne for deres Virksomhed med Skolelægetilsynet et aarligt Bestillingstillæg af 10 Øre for hvert under Ordningen hørende Barn i Amtet, dog ikke over 1,800 Kr. aarlig. Beløbet afholdes af Statskassen.

Åxel Sørensen: Stk. 3 udgaar.

Kaalund-Jørgensen: Stk. 4 udgaar.

§ 11.

Stk. 1. Undervisningsministeriet fastsætter efter Forhandling med Sundhedsstyrelsen de nærmere Bestemmelser vedrørende Gennemførelsen af nærværende Lov.

Stk. 2. Samtlige Skemaer og Protokoller, der anvendes ved Skolelægetilsynet, skal godkendes af Sundhedsstyrelsen.

§ 12.

Denne Lov træder i Kraft 1. April 1940. Den skal være gennemført for alle Kommuner inden 1. April 1945. Den forelægges Rigsdagen til Revision senest i Rigsdagssamlingen 1949—50.

Normalreglement for Skolelægetilsyn i Henhold
til Lov af.....

§ 1.

Stk. 1. Skolelægen er tilsynsførende med Elevernes Helbredstilstand og de hygiejniske Forhold i Skolerne. Han er de stedlige Skolemyndigheders og Lærerpersonalets Raadgiver paa disse Omraader og skal ved Foredrag for Forældre og Skolemyndigheder virke for den almindelige Hygiejnes Fremme.

Stk. 2. Han er berettiget til at udtale sig om alle Sager vedrørende Skolernes hygiejniske Forhold, før Afgørelsen træffes af Kommunalbestyrelsen eller højere Myndighed, og forpligtet til at afgive Erklæring om alle saadanne Spørgsmaal, der forelægges ham af Kommunalbestyrelsen eller højere Myndighed.

§ 2.

Stk. 1. Skolelægen foretager Undersøgelse af alle nyindskrevne Børn og indfører Resultatet paa det i § 6 nævnte Helbredskort (Bilag A). Som Grundlag for denne Undersøgelse benyttes et af Barnets Forældre eller Læge udfyldt Spørgeskema (Bilag B), der ved Barnets Indskrivning i Skolen udleveres til Forældrene og i udfyldt Stand tilbagesendes til Skolen, hvorefter det fremtidig skal følge Barnets Helbredskort.

Stk. 2. Senest et halvt Aar efter den i Stk. 1 nævnte Undersøgelse foretager Skolelægen en Kontrolundersøgelse af alle Børn, som han ved den første Undersøgelse har noteret til Observation. Desuden skal Skolelægen med visse Mellemrum foretage Undersøgelse af alle i Skolerne indskrevne Børn efter en Plan, der forelægges Amtslægen til Godkendelse. Det bør herved tilstræbes, at alle Børn undersøges 1 Gang aarligt.

Stk. 3. Udenfor de i Stk. 1 og 2 nævnte Undersøgelser kan Skolelægen i særlige Tilfælde tilkaldes til Skolen, ligesom Børnene kan henvises til Undersøgelse hos ham. Skolelægen kan iøvrigt naarsomhelst aflægge Besøg paa Skolen og kan foranledige, at Børn, hvis Sundhedstilstand udkræver særlig Kontrol, fremstilles for ham.

§ 3.

Stk. 1. Skolelægens Undersøgelser skal omfatte Barnets Ernærings-tilstand, Legemsbygning, Vægt og Højde, Hud, Synsstyrke, Farvesans, Hørelse, Tale, Næse, Svælg og Tænder (saafremt Skoletandlæge ikke er ansat). Endvidere foretages Undersøgelse af Kirtelsystemet, af Hjerte og Lunger, Urin samt Undersøgelse for Brok. Tuberkulinprøve foretages, for saa vidt der ikke foreligger fyldestgørende Oplysning om, at den tidligere er foretaget med positiv Reaktion. Der foretages saadanne andre Undersøgelser for legemlige eller sjælelige

sygelige Tilstande, hvorpaa Skolelægens Opmærksomhed særlig er henledt.

Stk. 2. Skolelægen skal gøre Skolen opmærksom paa forefundne sygelige Tilstande hos Børnene, navnlig saadanne, som kræver særlig Hensyntagen ved Undervisningen, og skal ved Hjælp af Klasseprotokollen orientere sig angaaende Elevernes Forsømmelser paa Grund af Sygdom. Han skal overhovedet ved sine Besøg paa Skolen have sin Opmærksomhed henvendt paa, at Undervisningen foregaar under de i sundhedsmæssig Henseende bedst mulige Forhold. Skolelægen skal saaledes være opmærksom paa, om Eleverne i de forskellige Klasser er anbragt ved Borde, som passer til deres Størrelse, og om svagtsynede og tunghøre Børn er anbragte paa hensigtsmæssig Maade i Klassen. Han skal endvidere være Lærerne behjælpelig med at udpege de Elever, der skal henvises til Særklasser, Tunghøreklasser o. lign., hvis saadanne findes.

§ 4.

Stk. 1. Forældrene skal anmodes om at være til Stede ved Undersøgelsen af de nyindskrevne Børn og saa vidt muligt ogsaa ved de senere Undersøgelser af Børnene.

Stk. 2. Hvis Lægen ikke bistaas af en Sundhedsplejerske, skal der ved Undersøgelse af Drengene være en Lærer til Stede og ved Undersøgelse af Pigerne en Lærerinde eller — hvis ingen saadan findes — en af Skolekommissionen dertil beskikket Kvinde; det er dog ønskeligt, at der altid er en Lærer (Lærerinde) til Stede ved Undersøgelsen.

§ 5.

Der foretages aarlig ved Skolelægens Besøg Vejning og Maaling af alle Børn i nøgen Tilstand.

§ 6.

Stk. 1. For hvert Barn føres et Helbredskort, paa hvilket Resultaterne af Maaling og Vejning af Børnene opføres. Paa Helbredskortet opfører Skolelægen alle iagttagelser vedrørende Barnet, saavel ved den første som ved de senere Undersøgelser.

Stk. 2. Kortet opbevares ved Skolen og følger Barnet ved Overgang til en anden Skole. Ved Barnets Udgang af Skolen afgives Helbredskortet til Amtslægen.

§ 7.

Stk. 1. Viser det sig ved Skolelægens Undersøgelse, at et Barn trænger til Lægebehandling, henvises det paa en dertil indrettet Blanket til Behandling hos en praktiserende Læge, der, efter at Barnet er taget under Behandling, giver Blanketten — eller en til Afrivning bestemt Del af denne — Paategning herom, hvorefter Blanketten tilstilles Skolen eller tilbageleveres Barnet til Aflevering paa Skolen.

Stk. 2. De af Lægen paategnede Blanketter forelægges snarest for Skolelægen, der ved sine Besøg paa Skolen — særlig det i § 2, Stk. 2, omhandlede Besøg et halvt Aar efter Undersøgelsen af de nyindskrevne Børn — kontrollerer, om de Børn, der er henvist til at søge Lægebehandling, har fulgt Henvisningen.

§ 8.

Skolelægen foretager efter nærmere Anvisning af Amtslægen periodiske Undersøgelser af Lærerpersonalets og det øvrige ved Skolen ansatte Personales Sundhedstilstand, navnlig med Hensyn til Smittefare for Børnene.

§ 9.

Stk. 1. Ved sine Besøg paa Skolen kontrollerer Skolelægen alle Skolens hygiejniske Forhold, herunder navnlig Opvarmnings- og Ventilationsforholdene, Bade- og Toiletforholdene, Gymnastiksalens og Omklædningsværelsernes Indretning, Drikkevandsforholdene og Børnenes Opholdssted under Spisning. Han skal endvidere have sin Opmærksomhed henvendt paa Skolens Renholdelse og Børnenes Renlighedstilstand.

Stk. 2. I en dertil indrettet Protokol, der skal findes ved enhver Skole, indfører Skolelægen Beretning om sine Besøg i Skolen og de Antegnelser, han maatte finde Anledning til at gøre.

Stk. 3. Ved kommunale Skoler sender Skolelægen Kommunalbestyrelsen Meddelelse om sine Besøg og om sine Bemærkninger om Skolens hygiejniske Forhold; saadan Indberetning sendes for alle Skolers Vedkommende til den paagældende Embedslæge.

Stk. 4. Skolelægen udarbejder aarlig en Oversigt over sin Virksomhed paa et af Sundhedsstyrelsen godkendt Skema og indsender denne til Amtslægen, der af de af Amtets Skolelæger afgivne Oversigter udarbejder et Sammendrag, der indsendes til Sundhedsstyrelsen. For saa vidt angaar Købstadkommuner, foregaar Indsendelsen gennem Skolekommissionen og Byraadet.

Ved et Møde, der den 2. April 1939 blev afholdt af Foreningen af kommunalt ansatte Skolelæger og Foreningen af Skolelæger uden for København i Anledning af ovenstaaende Betænkning, fremkom Skole-sundhedsplejerske *Rigmor Stürup* med følgende Indlæg:

Allerførst min Tak for Indbydelsen til at overvære dette interessante Møde.

Med stor Glæde ser jeg hen til den kommende Lov, men jeg kan slet ikke tænke mig, hvordan det mægtige Arbejde vil kunne blive gennemført uden ved Samarbejde mellem Skolelæger og Skolesundhedsplejersker.

I vore forskellige Nabolande, som jo alle er langt forud for os paa

det Punkt, har det vist sig, at Sygeplejersken er uundværlig for Arbejdets Gennemførelse.

Meget af det Arbejde, der skal foretages, bliver her i København udført af os Skolesundhedsplejersker og kan ogsaa udmærket overlades en kvalificeret Sundhedsplejerske, uden at hun kommer ind paa Skolelægens Felt. Der bliver nok til ham alligevel med alle de Undersøgelser af Børnene og Personalet og det andet deciderede Lægearbejde. Vejningerne, Kartoteksvæsenet, Smaaskaderne, Høreprøverne, Tuberkulinprøverne, Urinprøverne, ja, selv Blodprøverne er dog noget, en vel uddannet Sygeplejerske skal kunne udføre forsvarligt.

Derfor vil jeg ogsaa absolut paastaa, at det er nødvendigt, at alle de fremtidige nye Skolesundhedsplejersker gennemgaar det sociale Kursus, som jo nu findes i Aarhus.

Ofte har jeg selv følt, at min Uddannelse ikke var fyldig nok, og intet hellere kunde jeg ønske i den Sag end at have haft Lejlighed til at gennemgaa det store, sociale Kursus.

Imidlertid har jeg haft Lejlighed til her i København at deltage i de sociale Aftenkursus, som Dansk Sygeplejersaad har ladet afholde.

En lille Smule kan vi jo her i København faa bagefter, men det er nu meget anstrengende efter en lang Arbejdsdag og kræver, at man maa opgive alt sit private i den Tid og egentlig ogsaa efter den Tid.

Netop i disse Dage har jeg haft Brev fra en norsk Kollega, som fortæller, at de i Oslo er begyndt paa lignende Aftenkursus foruden det store Kursus.

En finsk Sundhedsplejerske fortæller mig ogsaa i et Brev, at alle Skolesundhedsplejersker i Finland gennemgaar det samme sociale Kursus som de centraliserede Sundhedsplejersker.

I München, hvor jeg sidste Sommer besøgte 2 Skoler i min Ferie — i Tyskland begynder Ferien lidt senere end vore — fortalte Skoleoversundhedsplejersken dér mig, at det sociale Kursus var en absolut Betingelse for at blive Skolesundhedsplejerske.

Selv om der nu skal og maa gaa nogle Aar, inden Loven træder i Kraft, synes jeg, det vilde være praktisk at oprette Skolesundhedsplejeforsøg rundt omkring i Landet, saa man kan faa Rede paa de nødvendige Udgifter, og ogsaa paa hvilke Steder det vilde være mest formaalstjenligt at ansætte specielle Skolesundhedsplejersker eller lade Arbejdet paa Skolerne udføre af Spædbørnssundhedsplejerskerne eller Distriktssygeplejerskerne.

Fra den finske Kollega, som er Sundhedsplejerske i et Landdistrikt med ca. 3000 Mennesker, hvoraf de 300 er Skolebørn fordelt paa 2 Skoler, har jeg faaet mange interessante Oplysninger om Arbejdet i centraliseret Form.

Med Hensyn til Lønnen forstaar jeg egentlig slet ikke Beregningen, hvis 50 Øre for hvert Barn til Sundhedsplejersken skal være 75% af hendes Løn. Her i København er Elevantallet for den enkelte

Skolesundhedsplejerske 3000 til 3500 for Normalskolerne; det er saa let at regne ud, hvor høj hendes Løn kan blive.

Vi maa dog regne med, at hun efter en anstrengende Arbejdsdag paa 8 Timer helst skulde have Raad til at holde Hjælp i sit Hjem, saa ikke hendes Fritid kommer til at gaa med Rengøring og Madlavning, som yderligere trætter hende; men hun skulde kunne hvile ud og have Tid og Kræfter til at dyrke eventuelle Interesser.

Gennemsnitsalderen for en Sygeplejerskes Arbejdsevne her i Landet er ca. 52 Aar, det tyder paa, at hun er under for stor Belastning, og jeg tror egentlig, at det vilde betale sig for Samfundet, om hun ved at have bedre Kaar kunde holde ud noget længere.

Nu kan det jo være, at Afgangsalderen vil stige efter Indførelsen af 8 Timers Arbejdsdagen paa Hospitalerne, men der er de saa ogsaa fri for Rengøringen og Madlavningen for sig selv.

I Oslo er Elevantallet for den enkelte Skolesundhedsplejerske dalende. For Tiden er det fra 1230 Børn indtil 2786. Før, i 1936, var det fra 1500 til 3000. Begyndelsesgagen i Oslo er 3600 Kr. med 3 Alderstillæg à 400 Kr. indtil 4800 Kr. Hertil kommer i Dyrtidstillæg 300 Kr., 40 Kr. i Kørepenge, fri Uniformsforklæder og endelig fri Pensionsindskud.

Der maa vel ogsaa, navnlig i Landdistrikter, tænkes paa Befordringen; jeg mener, det slider alt for meget i det lange Løb paa et Menneske at skulle cykle lange Afstande i al Slags Vejr. Et Automobil burde stilles til en Sundhedsplejerskes Raadighed, hvor Afstandene er store.

Jeg maa beklage, at Kommissionen slet ikke har taget Skolesundhedsplejerskerne med paa Raad. Baade paa Frederiksberg og i København har der jo i mange Aar været ansat Skolesundhedsplejersker, og vi har faaet en Del Erfaringer, som maaske kunde have været til Nytte.

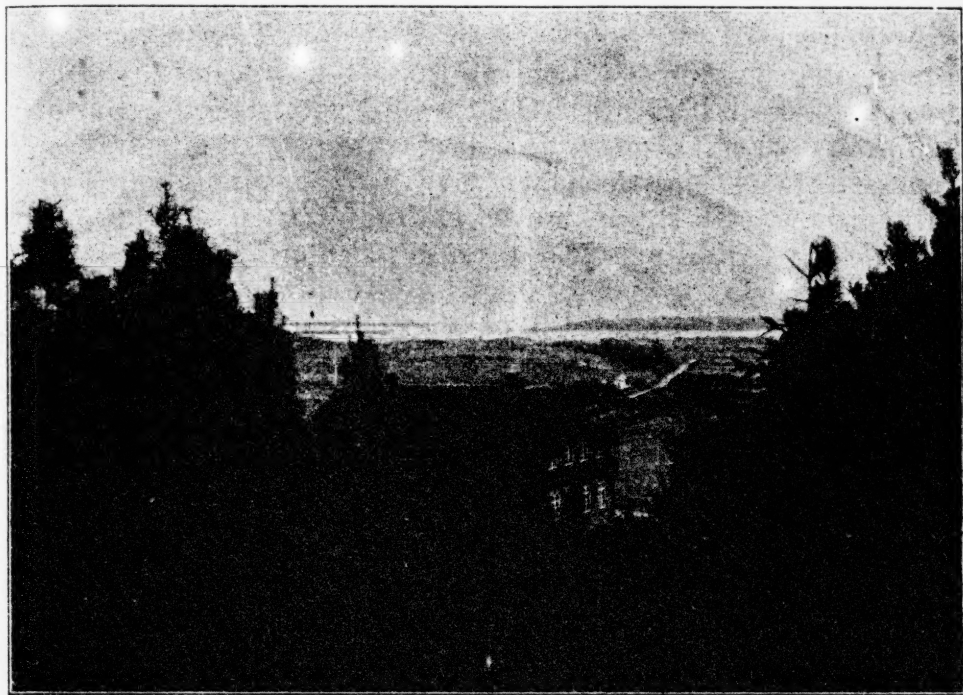
Til Slut vil jeg paa det varmeste ønske, at Læger og Sygeplejersker i dette Arbejde, hvor de netop supplerer hinanden saa fortræffeligt, maa komme til at arbejde under trygge Kaar for Samfundet, til Gavn for os alle.

Rigmor Stürup.

Hvor skal jeg holde Sommerferie i Aar?

Dette Spørgsmaal har sikkert allerede længe meldt sig hos vore Kolleger inden for alle Kategorier. Prøv derfor at følge mit Raad og forsøg at rejse til Svanninge Bakker ved Faaborg paa Fyn. Der ligger et meget smukt Rekreations- og Feriehjem, som hedder »Baronessens Hvile- og Rekonvalescenthjem«. Hjemmet er udelukkende beregnet for Hjemmesygeplejersker og dermed

ligestillede Kvinder, altsaa ogsaa for Sygeplejersker af andre Kategorier, men da vi selvsagt ikke kan benytte Hjemmet Aaret rundt, er der desuden aabnet Adgang dels for selvbetalende, gifte og ugifte Kvinder, dels for Kvinder, der er Medlemmer af stats- anerkendte Sygekasser. De to Sommermaaneder Juli og August

er dog forbeholdt Sygeplejersker alene, saafremt der bliver anmeldt et tilstrækkeligt Antal inden 15. Maj.

Mange af os ældre Sygeplejersker, der for ca. 21 Aar siden paa Initiativ af Baronesse *Schaffalitzky de Muckadell* var med i Arbejdet for at rejse dette Hjem, er nu enten slaaet ud eller gaaet bort for bestandig. Jeg ser paa vore store Møder, hvor Skaren svinder ind, og nye og unge Kolleger er rykket ind i Gelederne. Men mange af disse aner ikke, at der er noget, der hedder »Baronessens Hvile- og Rekonvalescenthjem« i Svanninge Bakker. I Centralforeningens Blad »Sygeplejen«, der udkommer een Gang om Maaneden, har der nogle faa Gange hvert Aar staaet en Annonce, men ingen i Aar, kun en Beretning, derfor finder jeg det paakrævet at gøre Sygeplejerskerne opmærksomme paa dette dejlige Hjem, dette lille Paradis, hvor vi alle har Lov til at komme.

Vi, der søger hjem til Reden i Svanninge Bakker, kommer der for at faa Hvile og Fred, og det faar vi bedst, naar vi er os selv sammen med vore egne. For at gøre Sygeplejerskerne

bekendt med Hjemmet vil jeg derfor fortælle lidt om dets Tilblivelse og senere Udvikling.

Ved et Kursus i Tuberkulosehygiejne, som afholdtes paa Korinth Landbrugsskole i Aaret 1918, fremførte nogle Sygeplejersker den Tanke, at vi i vore Ferier og eventuel Rekonvalescens trængte til et Ferie- og Rekonvalescenthjem, hvor vi kunde finde den Fred og Ro, som en Sygeplejerske maaske mere end andre trænger til. Vi holdt saa et Møde om Sagen, og vor daværende Repræsentant i Centralforeningens Bestyrelse Frk. K. Jeppesen, Børkop, blev udset til at fremlægge Sagen for Baroness *Schaffalitzky de Muckadell* paa Rødkilde. Det viste sig da, at Baronessen længe havde gaaet med Tanker og Planer i denne Retning, og da Grosserer, Forstkandidat *Larsen*, Faaborg, 1919 skænkede en Grund paa 28 Td. Land paa Betingelse af, at Hjemmet blev bygget, tog Sagen snart fastere Former. Ved Centralforeningens Delegeretmøde, hvor Baronessen var til Stede, blev Sagen yderligere drøftet, og det besluttedes da, at Sygeplejerskerne selv skulde foretage en Landsindsamling hver i sin Virkekreds. Baronessen stod ikke tilbage, men fremskaffede dels ved privat Offervilje, dels ved privat Indsamling 47.000 Kr. Sygeplejerskernes Indsamling indbragte 77.000 Kr.

Den 12. Oktober 1920 fandt Indvielsen Sted, og Hjemmet fik Navnet »Baronessens Hvile- og Rekonvalescenthjem«. Hjemmet stod, fuldt monteret, i ca. 75.000 Kr., saa at der blev et Driftsfond paa ca. 41.000 Kr. Desuden forelaa et Tilskud fra privat Side paa 1000 Kr. aarlig og fra Centralforeningen paa 500 Kr. aarlig. Renterne af dette Fond benyttes til Moderation for Sygeplejersker under Centralforeningens Virksomheder, saaledes at vi kan bo paa Hjemmet for 2,50 Kr. pr. Dag paa Enestue og 1,50 Kr. pr. Dag paa Fællesstue.

Andre Kvinder, der opholder sig paa Hjemmet som Rekonvalescenter, kan ogsaa opnaa Moderation, naar det skønnes nødvendigt. Yderligere udvides Hjemmet i denne Sommer, saa det kommer til at bestaa af Eneværelser med Plads til 19 Gæster. Dog kan Gæsterne godt faa Fællesværelse, om de ønsker det. Den første Forstanderinde paa Hjemmet var Frk. *Kirsten Jeppesen*, forhenværende Sygeplejerske i Børkop; Frk. *Jeppesen* har i de mange Aar, indtil hun for 3 Aar siden maatte trække sig tilbage paa Grund af svigtende Helbred, udført et stort og fortjenstfuldt Arbejde. Nu ledes Hjemmet af Bestyrerinde Frk. *Anna Nielsen*, der ved sit vindende og elskværdige Væsen har forstaaet at gøre sig afholdt af alle.

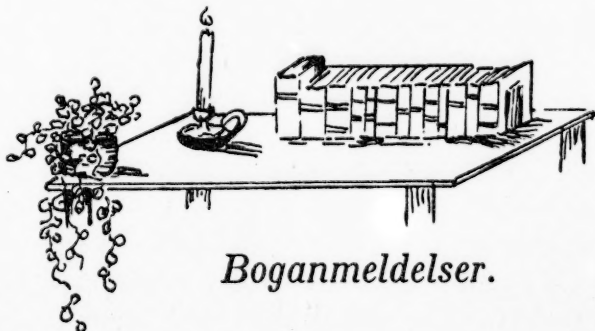
Hjemmet ligger i en af Fyns, ja, man kan vist godt sige Danmarks skønneste Egne, 3 km Nord for Faaborg, skærmet mod Nord og Øst af granklædte Bakker, mod Vest med Udsigt

til den gamle Faaborg By og Fjord, Lillebælt, Ærø og Als. De Gæster, der ønsker at bade, gør klogt i at tage Cykler med.

Fra Hjemmet kan man foretage herlige Spadsereture i de dejlige Skove og Plantager, af hvilke 28 Td. Land hører til Hjemmet. Luften derovre er herlig og Naturen ualmindelig smuk og afvekslende.

Glem nu ikke, at dette Hjem først og fremmest er beregnet for alle Hjemmesygeplejersker, men desuden for andre Sygeplejersker, der trænger til Hvile og Fred, den lille Tid vi er spændt fra vor daglige Gerning og maa samle Kræfter til paany at tage fat efter endt Ferie i Svanninge Bakker.

Mette Jensen,
Skive.

Boganmeldelser.

Ved en beklagelig Fejltagelse er Prisen for den i sidste Nummer af T. f. S. anmeldte Bog »Tuberkulosebekæmpelsen i Danmark« af Kurt Simonsen opgivet til Kr. 5,00. Prisen paa Bogen er **Kr. 2,00.**

Dr. Gudrun Ortmann: Den vordende Moder. Forord af Professor Monrad. C. A. Reitzels Forlag. 93 Sider. Kr. 3,75.

Ved Ansættelse af Sundhedsplejersker, gennem Børneplejestationernes Arbejde, gennem Foredrag og Bøger om det spæde Barns Pleje og Ernæring m. m. har man i de senere Aar søgt at bekæmpe den alt for store Børnedødelighed.

Men mens man i andre Lande, som f. Eks. England og Norge, til Børneplejestationerne har knyttet Raadgivningsstationer for svangre — ud fra den Betragtning, at Omsorgen for det spæde Barn, hvis den skal være effektiv, maa tage sin Begyndelse før Fødslen, saa er dette ikke i saa udstrakt Grad Tilfældet her i Landet.

Bogen til den vordende Moder — skrevet af en kvindelig Læge, der selv er Moder — kan med god Grund betragtes som et Forsøg paa at afhjælpe en Mangel paa dette Omraade inden for det sygdomsforebyggende Arbejde. Der gives et letfattelig Fremstilling af Svangerskabet, og hvad dermed følger, samt en Vejledning med Hensyn til en Række vigtige og praktiske Regler, baade hvad angaar Svangerskabet og Forberedelserne til Fødslen og Modtagelsen af det lille Barn.

Bogen er skrevet til den vordende Moder, og det betones stærkt, at Svangerskabet og Fødslen er en naturlig fysiologisk Akt, som i de allerfleste Tilfælde forløber normalt og uden Komplikationer.

Det er en god Bog, som man med Glæde kan henvise den vordende Moder til; men ogsaa for Sygeplejersker, der jo erfaringsmæssigt ofte bliver spurgt til Raads i Spørgsmaal af denne Art, vil det være af Betydning at kende Bogen.

M. K.

Dr. med. *Einar Rud*: Det sunde Menneske. Arthur Jensens Forlag. 229 Sider. Pris Kr. 10.00 indbundet i Hellærred.

En udmærket Bog, som jeg gerne vil henlede alle Sygeplejerskers Opmærksomhed paa. For Instruktionssygeplejersker, Oversygeplejersker og alle, der har med Elevernes teoretiske Undervisning at gøre, har Bogen sin særlige Interesse, fordi den paa en klar, en fremragende pædagogisk Maade gennemgaar Normalanatomien og Fysiologien med svag Hentydning til forskellige sygelige Tilstande. Billedmaterialet er fortrinligt og forfriskende nyt, Fremstillingen fornøjelig og let forståelig. Overlæge *Schou*, der har anmeldt Bogen i »Ugeskrift for Læger« siger herom: »Det er svært at skrive populært, men Dr. *Rud* har virkelig Talent. Et lille Kapitel om Huden er mønstergyldigt, og det svære Afsnit om Hormoner næsten forbilledligt.« Bogen giver Udtryk for moderne Lægevidenskabs Opfattelse af forskellige Problemer paa en sober, nøgtern og rolig Maade. Jeg vil anbefale den som en værdifuld Hjælp ved Undervisningen paa Sygeplejeskolen.

I. Funding.

For at Rubriken »Personalia« kan blive saa fuldstændig og nøjagtig som mulig, beder vi Sygeplejerskerne være os behjælpelige med at holde os à jour med Ansættelser, Udnævnelser, Giftermaal o. s. v. Meddelelser herom bedes sendt til Dansk Sygeplejerraads Kontor, Fensmarkgade 1, København N.

I det Kursus ved Aarhus Universitet for Sundhedsplejersker og for ledende og undervisende Sygeplejersker, der begynder den 1. September d. A. og varer 9 Maaneder, vil følgende Sygeplejersker deltage:

A. Sundhedsplejersker.

Elisabeth Bachmann, Radiumstationen, København.
Regitze Berner, Helsingfors, Finland.

Elisabeth Bruun, Lemchesvej 15, Hellerup.
Lilly Elisabeth Christensen, Krabbesholm Sanatorium, Skive.
Lilly Emilie Christensen, The American Hospital, Paris, Frankrig.
Else Espersen, Niels Steensens Hospital, Gentofte.
Valborg Foghmoes, Sig St.
Rigmor Hansen, Birkedommervej 3, København.
Rigmor Johnsen, Sjællandsgade 57, København.
Karen Kragh, Dr. Louises Børnehospital, København.
Ingeborg Larsen, Frederiksgaardsallé 8 B, København.
Mildred Larsen, Lindknud pr. Brørup.
Edith Madsen, Nørrebrogade 159, København.
Magda Ostfeldt, Rigshospitalet, København.
Marie Sofie Pedersen, Oksbøl, Ribe.
Magda Ravn, Rigshospitalet, København.
Edle Ribe-Christensen, Ved Lindevangen 12, København.
Else Rosendahl, Strandboulevarden 20, København.
Gunhild Sterup, Godthaabsvej 90, København.
Margrethe Sørensen, Baunehøj, Pedersborg, Sorø.
Anna Thomsen, Edisonsvej 12, København.
Herdis Winther Hansen, Blegdamshospitalet, København.

B. Ledende og undervisende Sygeplejersker.

Else Kirstine Andersen, Beatevej 24, København.
Gudrun Bang, Bispebjerg Hospital, København.
Gerda Agerholm Christensen, Sygehuset, Hjørring.
Esther Hansen, Kommunehospital, Aarhus.
Klara Hansen, Sindssygehospital, Nykøbing Sj.
Marie Jespersen, Allégade 19, Holstebro.
Elsa Kelter-Wesenberg, Sortedamsdosseringen 25, København.
Elna Krogh Nielsen, Skt. Lukas Stiftelsen, København.
Karen Larsen, Ollerup.
Ellen Mouritzen, Amtssygehuset, Hammel.
Olga Michaelsen, Rigshospitalets Fødselsstiftelse, København.
Jensine Nielsen, Amtssygehuset, Gram.
Ingeborg Nørregaard, Sindssygehospital, Nykøbing Sj.
Marie Odgaard, Bispebjerg Hospital, København.
Olga Olesen, Kommunehospital, Aarhus.
Jenny Olsen, Østerbro 24, Aalborg.
Louise Overgaard, Amtssygehuset, Aalborg.
Marie Pedersen, Børnesanatoriet ved Vordingborg.
Elisa Bundgaard-Petersen, Vejlefjord Sanatorium, Vejle.
Thora Rasmussen, Sygehuset Assens.
Rønnaug Marie Wüller, Norge.

Sygeplejerske *Johanne Ude-Hansen*, uddannet paa Kommunehospital, København, Sommervikar i Norge 1930, Privatsygeplejerske i England 1931—32, senere Assistent paa Sundby Hospital, København, deltaget i Dansk Sygeplejerskuraads Kursus i administrativt Arbejde 1936, 3 Maaneders Studieophold i England 1938, er fra 1. Juni d. A. ansat som Oversygeplejerske paa Kolding Sygehus.

Sygeplejerske *Gerda Duun*, Aarhus, uddannet paa Dr. Louises Børnehospital, København, og Amtssygehuset, Aarhus, Assistent paa medicinsk Afdeling samme Sted, deltaget i Kursus ved Aarhus Universitet for Sundhedsplejersker 1938—39, har fra 1. Juni faaet Ansættelse som Sundhedsplejerske i Aarhus.

Sygeplejerske *Rosa Jacobsen*, uddannet paa Aalborg Kommunehospital, senere Assistent paa Aalborg Amtssygehus, blev den 18. Maj viet til Lærer *Niel Ludvig Havndrup*, Nr. Kongerslev.

Sygeplejerske *Inger Christensen*, Ølgod, uddannet paa Amtssygehuset, Tarm, har den 7. Juni indgaaet Ægteskab med Skomagermester *C. Vad Jensen*, Ølgod.

Sygeplejerske *Hildur Thamdrup*, Sct. Hans Hospital, Roskilde, uddannet paa Bornholms Amtssygehus, Rønne, vies den 24. Juni i Roskilde Domkirke til Plejer ved Sct. Hans Hospital *Kjeld Malmberg*.

Sygeplejerske *Ebba Larsen*, Amtssygehuset i Gentofte, uddannet paa Refsnæs Kysthospital og Københavns Amtssygehus, Nylandsvej, er den 16. Maj afgaaet ved Døden 25 Aar gammel.

Testrup-Elever.

Ved en beklagelig Fejltagelse er Elevmødedagen i Testrup Højskoles Aarsskrift for 1938 annonceret til den 3. Søndag i Juni. Elevmødet afholdes som sædvanlig den *sidste* Søndag i Juni Maaned, altsaa den 25. Juni.

Maren Grosen.

Rødkilde Højskoles

Elever erindres om, at Elevmødet afholdes paa Højskolen den 2. og 3. Juli.

Alle gamle Elever er hjertelig velkomne!

Vagn Møller,
Forstander.

Feriegodtgørelse!

De Sygeplejersker, der i Tiden fra 1. Juli f. A. til 31. Marts d. A. har været beskæftiget paa Frederiksberg Hospital og som i Henhold til Lov af 13. April 1938 er berettigede til Feriegodtgørelse kan ved Henvendelse til Hospitalets Kontor faa udleveret eller tilsendt deres Feriekort.

Møder.

Ved Kredsmøderne maa Emblem bæres eller det sidst udstedte Medlemskort forevises.

D. S. R.s Kreds for Bornholms Amt

afholder Medlemsmøde for ordinære og ekstraordinære Medlemmer Søndag den 9. Juli Kl. 14³⁰ paa Halleklippen ved Neksø. Foredrag af Dr. *Matthiasson*, Neksø. Kaffe serveres. Aftensmad bedes medbragt.

Paa Bestyrelsens Vegne

Marie Seeger.

D. S. R.s Kreds for Thisted Amt

afholder Udflugt til Vestervig og Lyngby ved Vesterhavet Søndag den 25. Juni. Der køres fra Raadhustorvet i Nykøbing Kl. 12, fra Jernbanestationen i Thisted Kl. 13³⁰. Fra Vildsund gaar Turen til Vestervig Sygehus, hvor Deltagerne er inviteret til Kaffe Kl. 14³⁰, derpaa til Vestervig Kirke, som beses under kyndig Vejledning, og endelig til Lyngby, hvor den medbragte Aftensmad indtages.

Deltagelse bedes meddelt senest den 22. Juni af Hensyn til Vestervig Sygehus og Befordring, for Thys Vedkommende til *Mariane Brøgger*, Elmegade 21, Thisted, for Mors til *Dina Foged Jensen*, Lærkevej 3, Nykøbing M.

Mød talrigt og tag Sangbog med!

Kredsbestyrelsen.

D. S. R.s Kreds for Vejle Amt

er indbudt til Medlemsmøde paa Kysthospitalet ved Juelsminde Lørdag den 8. Juli Kl. 20 pr. Overlæge *Thomsen* vil holde Foredrag; Emne: Hvad fejler i Virkeligheden et Barn med »Kirtler«?

Hjemmesygeplejersker bedes henvende sig til nærmeste Hospital angaaende eventuel Bilbefordring.

Paa Kredsbestyrelsens Vegne

Signe Hansen.

Forenings-Meddelelser.

Rødkilde Højskole.

En Stilling som **Instruktionssygeplejerske** paa Rødkilde Højskole pr. Stege er paa Grund af Giftermaal ledig til 1. November d. A.

Instruktionssygeplejersken lønnes efter Statens Lønregulativ (Afsnit: Rigshospitalet, § 489, 8. Lønningsklasse), begyndende med Kr. 3000 aarlig, stigende hvert 3. Aar med Kr. 300 indtil Kr. 3900; hertil kommer de for Statens Tjenestemænd til enhver Tid gældende Tillæg. For fri Station afkortes for Tiden Kr. 945 (2 umøblerede Værelser). Der ydes et Beløb af Kr. 100 aarlig i Uniformsgodtgørelse. Stillingen er pensionsberettiget.

Henvendelse til Dansk Sygeplejersaads Sekretariat, Fensmarkgade 1, København N.

Central 1676.

Da der ofte er blevet klaget over, at Centralerne 1676 og 11861 er optaget, har vi nu faaet 5 Ledninger paa Central 1676 (Central 11861 er gaaet ud) og haaber, at Medlemmerne for Eftertiden lettere vil kunne komme i telefonisk Forbindelse med Hovedkontoret, der som bekendt kan ringes op i Tiden Kl. 9³⁰—17 (Lørdag dog kun til Kl. 13).

Supplerende Uddannelse.

1. Jull og 1. August er en Del Pladser ledige paa Statens Sindssygehospitalet; endvidere er der til 1. Jull enkelte ledige Pladser paa Uddannelsesstederne i Barselpleje. Henvendelse til Sekretariatet, Dansk Sygeplejersaad.

Sommerhuset i Høsterkøb

udlejes paa følgende Vilkaar:

1 Uge — 20 Kr. 2 Uger — 40 Kr. 3 Uger — 55 Kr. 4 Uger — 65 Kr.

Huset er udlejet fra 20. Maj til 2. September.

Henvendelse om Leje af Sommerhuset bedes rettet til Sekretæren, D.S.R.s Kontor, Fensmarkgade 1, Kbhvn. N.

Feriehjemmet i Løkken.

Dansk Sygeplejerskaads Feriehjem i Løkken modtager Gæster fra den 2. Juni. Prisen er 4 Kr. pr. Dag i Juni, 4,50 Kr. i Juli og indtil 25. August. Fra 25. August og indtil der lukkes 25. Sept., 3,50 Kr. pr. Dag.

Lagner og Haandklæder bedes medbragt, dog kan de ogsaa erholdes paa Hjemmet mod Betaling.

Indmeldelse sker ved Henvendelse til Feriehjemmet, Løkken.

Feriehjemmet ved Veddelev Strand

modtager Gæster, fortrinsvis ældre Sygeplejersker (se T. f. S. Nr. 22). Prisen er 3 Kr. pr. Dag.

Hovedpude, Lagener, Pudevaar og Haandklæder bedes medbragt.

Sygeplejersker, der er økonomisk daarligt stillet, kan ved Ansøgning til Dansk Sygeplejerskaads Forretningsudvalg eventuelt opnaa nogen økonomisk Støtte.

Indmeldelse sker ved Henvendelse til Sekretariatet, Dansk Sygeplejersraad, Fensmarkgade 1, København N.

Stipendium.

Dansk Sygeplejersraad har af Tuborgfondet modtaget Kr. 1000,— som Bidrag til Dækning af Omkostningerne ved en dansk Sygeplejerskes Deltagelse i det internationale Kursus paa Bedford College i London, der arrangeres af The Florence Nightingale International Foundation. Kursuset begynder ca. den 15. August 1939 og slutter ca. 1. Juli 1940. Udgifterne ved Deltagelsen i et saadant Kursus beløber sig til ca. Kr. 7000,—.

Stipendiet kan søges af Sygeplejersker, der har en god Skoleuddannelse, er godt hjemme i det engelske Sprog og kan tænke sig at gaa ind i en ledende Stilling inden for Sygeplejen herhjemme.

Ansøgning med Anbefalinger sendes inden den **1. Juli** til Sekretæren i Dansk Sygeplejersraad, hos hvem yderligere Oplysninger kan faas.

Bortkommet Emblem!

Et af »Dansk Sygeplejersraad«s Medlemsemler er tabt. Medlemsnummer paa Bagsiden er 6029. Mulige Oplysninger bedes sendt til »Dansk Sygeplejersraad«s Kontor, Fensmarkgade 1, N. Telefon Central 1676. Emblemer til Reparation maa altid sendes eller indleveres til Forningens Kontor.

Rimsø Kastbjerg Sygeplejefor-
ening (Randers Amt) søger straks eller
til 1. August en fuldt uddannet Syge-
plejerske. Løn efter Dansk Sygepleje-
raads Lønregulativ 3. Lønklasse. For-
eningen er Medlem af Ctf. Ansøgning
med Anbefalinger bedes sendt til For-
manden Johs. From, »Skindbjerggaard«
pr. Glæsborg St.

Sygeplejersker antages straks eller
senere til et autoriseret Sygepleje-
bureau. (Afgift 5%).

Henvendelse til Fru Anna Carpentier,
statsaut. Sygeplejerske, Frederikssunds-
vej 259 E³, Brønshøj, Telf. Bella 3022,

Lyst, møbleret Værelse straks eller
senere. Ndr. Frihavnsgade 82¹, Jensen,
sikrest efter Kl. 19.

Meddelelse fra Geismars Væverier^{A/s}

Herved meddeles, at vi fra Dato indrømmer samtlige Med-
lemmer af Dansk Sygeplejersaad

10 0/0 Rabat

paa alle vore kurante Varer, som købes i vore eneste to Ud-
salg, nemlig paa Væveriet Peter Bangsvej 26 og Væveriets
Udsalg Amagertorv 13, mod Forevisning af Medlemskort.
Da vi ikke har Udsalg i Provinsbyerne, og vort Fabrikat ikke
kan købes i Manufakturforretninger, er vi gerne til Tjeneste
med Prøver (franco), ligesom købte Varer sendes franco med
Efterkrav.

Peter Bangsvej 26
Telef. 390

**Geismars
Væverier**
(% C.F. Geismar & Co)

Amagertorv 13
Telef. 83 73

Leverandør til Vare- og Landbrugslotteriet.

A. MELBY Hatte — Strømper
Købmagergade 39 Sygeplejersker 10 %

MØBLER Sovesofa, Divaner til 1 og 2 Personer
Moderne Ottomaner og Lænestole.
Alt i soligt udført Arbejde

H. Winstrom's Eftfl. (Erling Christensen) Gosthersgade 129, Telf.: Byen 2730 y

Tandlægerne Johanne og Karen Svenné

Dr. Tværgage 3. Telf. Palæ 15.

Træffes 10—4. Andre Tider efter Aftale. — Sygeplejersker 10 pCt. Rabat.

Københavnske Bagermestres nye Rugbrødsfabrik
Maltet Rugbrød
Anbefales af Læger

Forsikrings-Comp.

SELANDIA Aktieselskab

Forlang Tilbud paa vor fordelagtige Familie Ansvars-, Fritids-
og Færdselsulykkesforsikring.

HOVEDKONTOR: VESTERBROGADE 80, CENTRAL 11,579 & 12,537

MODEMAGASIN »VICTOR HANSEN«

Nørrebrogade 18 A. Telf. Central 5953.

10 pCt. til Sygeplejersker.

Alt i Kjølestoffer, Silkeundertøj, Strømper.

Helsilke- Helsilke!

Det er Sommerens Kjole!
Fin og let, fiks og elegant,
og saa krøller den ikke. I
Aar faar alle Raad til at
være klædt i Helsilke! —
Vi har et Utal af de aller-
nyeste Façonner i fransk
eller italiensk Helsilke, og
vi sælger dem til een Pris

48 Kr.